

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 20 sierpnia 1934 r.— 1118.—

T r e ś ć n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Dział. Str.

1. Udział Litwy w międzynarodowym kongresie kooperacyjnym.—

I. 1.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

2. "Liet.Aidas" o "Dniu Morza".—

III. "

K r o n i k a .

3. Statystyka szkolnictwa litewskiego.—

" "

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

4. Stan szkolnictwa litewskiego w Wileńszczyźnie.—

VIII. 2.—

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Udział Litwy w międzynarodowym kongresie kooperacyjnym. Prasa kowieńska /z 18.VIII, 1934/: Prezes Rady kooperatyw i prezes Banku Kooperacyjnego p.W. Kvieska wyjechał do Anglii dla udziału w międzynarodowym kongresie kooperacyjnym w Londynie, konferencji w sprawach wychowania kooperacyjnego, międzynarodowych kursów kooperacyjnych i t.p.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Liet. Aidas" o "Dniu Morza". "Lietuvos Aidas" Nr.187 z 18.VIII, 1934 r. Art.p.t. "Po "Dniu Morza". Streszczenie:

"Dzień Morza" w Kłajpedzie miał przebieg bardzo pomyślny. Zebrało się tam z różnych miejscowości Litwy ok.60 tys. ludzi, co w litewskich warunkach stanowi liczbę bardzo wysoką. Świadczy ona, iż ludność Litwy zaczyna rozumieć znaczenie morza, zaczyna morze kochać. Z okazji "Dnia Morza" wygłosił nacechowane głębiokiemni myślami przemówienie wódz Narodu, wzywając kłajpedzian do walki z nowymi Krzyżakami i Kawalerami Mieczowymi, którzy starają się kontynuować robotę swych przodków na wschodzie.

Naród Litewski wyrósł i wzmocnił się wśród walk. Litwini, żyjąc wśród wielkich imperjalistycznych narodów, musieli dużo walczyć z obcym imperjalizmem. Dopóki Litwini wewnątrz byli jednolici i wierni swym tradycjom, umieli nietylko pobić swych licznych wrogów, lecz rozszerzyć również swe granice i stworzyć potężne imperjum. Gdy zaś oddalili się Litwini od tych tradycji, stracili bojowego ducha i wyzbyli się stopniowo wszystkich swych dóbr: potęgi, ziemi i niepodległości.

Obecnie po wojnie światowej, gdy tylko Naród Litewski wyraził chęć niepodległości, natychmiast się znaleźli wrogowie. Litwini musieli od samego początku walczyć. Jedynie dzięki nieunikaniu walki utrzymali Litwini niepodległość. Mimo, iż szcęk oręża ucichł, walka trwa dalej, chociaż innemi środkami. Walki nie należy unikać. Bez walki niema bowiem życia. Walcząc z zewnętrznymi wrogami, powinni Litwini dbać o to, by nie było wrogów wewnętrznych. Są bowiem na Litwie ludzie, którzy zapominają o potrzebie jednolitości i zewnętrznych niebezpieczeństwach. Ludzie ci wywołują walki wewnętrzne, podjudzając jedną część narodu przeciwko drugiej, stosując intrygi, nietolerancję, fałsz i oszczerstwa.

Ci wewnętrzni wrogowie są o wiele niebezpieczniejsi od zewnętrznych. Wiele narodów zginęło właśnie przez wrogów wewnętrznych. Wrogowie zewnętrzni jedynie dokonczyli dzieła upadku tych narodów. Z wrogami wewnętrznymi walczyć przeto należy równie nieustępliwie, co z zewnętrznymi.

O ile Litwini chcą zachować niepodległość i posiadać morze, powinni walczyć mężnie z wrogami zewnętrznymi i utrzymywać jednolitość wewnątrz, podporządkowując się swemu kierownictwu.

Patrząc na Zachód, na morze, nie powinni Litwini zapominać o Wschodzie. Wódz Narodu powiedział: "Szczycąc się obszarem Kłajpedy, nie należy zapominać o Wileńszczyźnie".

Litwini powinni walczyć o Wileńszczyznę. Litwini powinni obronić Kłajpedę i morze, zaś odzyskać Wilno. Są to zadania wielkie, lecz los Narodu postawił zadania te przed Litwinami i dlatego należy zadania te realizować.-

K r o n i k a .

Statystyka szkolnictwa litewskiego. "Liet.Aidas" Nr.187 /VIII.1934/: W ubiegłym roku szkolnym było ogółem na Litwie łącznie z Kłajpedą 2.836 szkół z 7.855 nauczycielami i 301.398 uczniami. W 1932-33 r. szkolnym było 2.794 szkół z 7.626 nauczycielami i 292.324 uczniami. W 1931-32 roku szkolnym było 2.767 szkół z 7.292 nauczycielami i 279.510 uczniami. Z powyższego wynika, że zarówno liczba szkół, jak też liczba nauczycieli i uczniów wzrasta. Na tysiąc mieszkańców przypadało w 1931-32 r. 117 uczniów, w 1932-33 r. 121 uczniów, w 1933-34 r. - 123.

I. ŽAGADINIA POLITIKI ŽAGADINIAI.

K r o n i k a .

U d a r i s i l i t v y w m i e d z a v n a r o d o w y m k o n -
f e r a t e k o p e r a c y j n y m . P r a s s k o w i e n s k a / s 18. VIII.
1934: P r e s s a R e d y k o p e r a t y w i P r e s s a B a n k u K o o p e r a c y j n e g o p . W .
K i e s k a w y s t a p i k d o A n g l i j i d l a u d z i a n w m i e d z a n a r o d o w y m k o n f e r -
a c e k o o p e r a c y j n y m w L o n d y n i e , k o n f e r e n c j i w s p r a w e k w y c h o w a n i a
k o o p e r a c y j n e g o , m i e d z a n a r o d o w y c h k u r s o w k o o p e r a c y j n y c h i t . p . -

III. ŽAGADINIA POLITIKI WENWETREBIAI
I KYCIE SPREKZEM.

"Diena Morza" w Kiszpedzie niek grekiesz bardzo pomyslaly.
"Diena Morza" o "Diena Morza" o "Diena Morza".
Nr. 187 z 18. VIII. 1934 r. Art. p. t. Po "Diena Morza".

Zebralo sie tam z ronekch miazecowosci Litwy ok. 60 tys. Ludzi, co
w litewskich warunkach stanowi liczbe bardzo wysoka. Gwiazdy
one, iz ludnosc Litwy zeczasu rozumie znaczenie morza, zaczyna
morze kochac. Z okazji "Diena Morza" wyglosil naczelnik gieldo-
kient wyglosil przemowienie woda Narodu, wywajac kiazpedzian do
walki z nowymi Kizwiskami i Kawaleriami Miezcowymi, ktorzy stara-
ja sie kontynuowac roboty swych przodkow na wschodzie.

Narod Litwanski wyrosz i zamocni sie wrod walki Litwini,
zycie wrod wielkich imperjalistycznych narodow, musial duzo
walozyc z obowiazkami. Dopoki Litwini wewnetrznie byli jed-
nolici i wierzili w tym przedzyciu, umieli nie tylko podic swych lic-
nych wrodow, lecz rozszerzyc rowniez swe granice i stworzyc po-
tencjal imperium. Gdy zas oddalili sie Litwini od tych przedzyci,
stracili bojowego ducha i wzduyli sie stopniowo wszystkie swych
dobra: potegi, ziemi i niepodleglosci.

Opcanie po wojnie kizwiskiej, gdy tylko Narod Litwanski wyra-
zil ched niepodleglosci, natychmiast sie znalazli wrogowie. Lit-
wini musiali od samego poczatkku walozyc. Jedynie dalski miazek
nie walki utrzymali Litwini niepodleglosci. Mimo, iz zaszek orsz-
ucil, walka trwa dalej, chociaz innymi sposobami. Walki nie na-
lezy unikac. Bez walki nie ma bowiem zycia. Walozcie z wewnetrzny-
mi wrogami, powalni Litwini dbed o to, by nie bylo wrodow wewnetrz-
nych. Sa bowiem na Litwie Ludzie, ktorzy zeznania o potrzebie
jednocilosci i zewnetrznych niebezpiecznoscach. Ludzie ci wywo-
kaja walki wewnetrzne, podjudzajac jedna czesc narodu przeciwko
drugiej, zczujac intrygi, niecierpliwosc, liaz i oszerstwia.
Ci wewnetrzni wrogowie sa o wiele niebezpieczniejsi od zew-
netrznych. Wiele narodow zginelo wiaznie przez wrodow wewnetrznych.
Wrogowie zewnetrzni jedynie dokonali dzieła upadku tych narodow.
Z wrogami wewnetrznymi walozyc przede wszystkim nieustepili-
wie, co z zewnetrznymi.

O ile Litwini chce zachowac niepodleglosc i posiadac morze,
powinni walozyc mianie z wrogami zewnetrznymi i utrzymywac jedno-
liscie wewnetrzne, podporzadkowujac sie swemu kierownictwu.
Patrzcie na Zachod, na morze, nie powinni Litwini zapomniec
o Waschodzie. Woda Narodu powiedziala: "Szczegole sie ohaszem Kisz-
pedy, nie nalezy zapomniec o Wilnieszczynie".
Litwini powinni walozyc o Wilnieszczynie. Litwini powinni
opronic Kiszpede i morze, zas obzyskac Wilno. Sa to zadania wiel-
kie, lecz los Narodu postawil zadania te przed Litwinami i dize-
go nalezy zadania te realizowac.

K r o n i k a .

S t a t y s t y k a z k o l i c t w a l i t e w s k i e g o .
"Liet. Aidas" Nr. 187 VIII. 1934: W ubieglym roku szkolnym bylo ogd-
kam na Litwie izczenie z Kiszpede 2.838 szkoly z 7.855 nauczycielami-
mi i 301.398 uczniami. W 1932-33 r. szkolnym bylo 2.794 szkoly z
7.628 nauczycielami i 282.324 uczniami. W 1931-32 roku szkolnym
bylo 2.787 szkoly z 7.528 nauczycielami i 279.510 uczniami. Z powy-
szego wynika, ze sredniorocznie szkoly, jak ioz liczba nauczycieli
i uczniow wzrasta. Na dzisiejsze mieszkanczy prz padalo w 1931-32 r.
117 uczniow, w 1932-33 r. 121 uczniow, w 1933-34 r. - 123.

Szkoły litewskie dzielą się na wyższe, średnie, niższe i powszechnie oraz na ogólnokształcące i specjalne. W ubiegłym roku szkolnym było 2 szkoły wyższe: uniwersytet Witolda Wielkiego z 4.277 studentami i 298 osobami personelu naukowego oraz Akademia Rolnicza w Datnowie z 231 studentami i 41 osobami personelu naukowego. W semestrze wiosennym r.b. na wydziale teologiczno-filozoficznym było 285 studentów, na wydziale teologii ewangelickiej - 26; humanistycznym - 503; prawnym - 1.457; matem.-przyrodniczym - 337; medycznym - 381; technicznym - 688. Ogółem 4.277 /3.051 mężczyzn i 1.226 kobiet/.

Ogólnokształcących szkół średnich było 55 z 994 nauczycielami i 15.433 uczniami. Seminarjów nauczycielskich było 9 z 762 uczniami.

Ogólnokształcących szkół niższych było 51 z 422 nauczycielami i 5.348 uczniami. Specjalnych szkół średnich było 23 z 315 nauczycielami i 3.832 uczniami. Specjalnych szkół niższych było 139 z 4.720 uczniami. Szkół powszechnych było 2.557 z 4.994 nauczycielami i 266.795 uczniami.-

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

St an s z k o l n i c t w a l i t e w s k i e g o w W i l e Ń s z c z y Ń i e . "Vilniaus Rytėjus" Nr.61 /VIII.1934/ zamieszcza wywiad z prezesem Lit.T-wa Oświatowego "Rytas" ks.K.Czybirasem w sprawie sytuacji szkół litewskich w Wileńszczyźnie:

20 sierpnia będzie mogło podjąć normalną pracę 14 szkół wileńskiego "Rytasa". Są jeszcze koncesje na trzy szkoły, lecz nauczyciele tych szkół są przez Kuratorjum zakwestjonowani: dwom zarzuca się niedbalstwo w pełnieniu obowiązków, zaś jednej /Zuzanna Lunicka/ nie udzielono od ubiegłego roku żadnej odpowiedzi co do jej zatwierdzenia w Linażerach. W roku ubiegłym normalną pracę rozpoczęło 17 szkół. Ponadto "Rytas" miał jeszcze 8 szkół, które jednak nie mogły być uruchomione, gdyż władze odmówiły kierownikom tych szkół świadectw moralności. 5 czerwca r.b. szkoły te zostały spowodu rocznej bezczynności przez Kuratorjum zamknięte. Przyczyną zmniejszania się szkół litewskich w Wileńszczyźnie jest nieprzychylnie stosowanie do nich istniejących ustaw /np.ustawa o lokalach/, trudności w uzyskaniu świadectw moralności, stwierdzanie niedbalstwa przez wizytatorów. Szkoły publiczne nie zaspakajają litewskich potrzeb oświatowych. Nawet biorąc za punkt wyjścia oficjalną liczbę Litwinów w Państwie Polskiem, a mianowicie 80 tys., dzieci w wieku szkolnym powinno być ok.15 tys., zaś liczba szkół powinna wynosić ok.310-ciu. Tymczasem istnieje tylko ok.14-tu szkół publicznych z litewskim językiem wykładowym oraz kilkadziesiąt szkół, gdzie się uczy języka litewskiego w I-szym i II-gim oddziale po 2 - 3 godziny tygodniowo. Pozatem w wielu szkołach wykładają litewskiego ludzie nieznający dostatecznie języka. Nauczanie domowe napotyka na trudności ze strony policji.

Jeżeli chodzi o zarzuty wizytatorów co do rzekomych braków w szkołach, trudno jest "Rytasowi" sprawdzić ich słusność."Rytas" niema prawa kontrolowania nauki w swych szkołach. Należy to wyłącznie do kompetencji Kuratorjum. Sądząc z wyjaśnień nauczycieli, braki wykryte przez wizytatorów nie były wielkie. Usprawiedliwienia przedłożyli nauczyciele na czas, lecz Kuratorjum nie uznało ich za zadawalniające. Apelowano więc do Ministerstwa.

Litewską pracę oświatową w Wileńszczyźnie ~~nie~~ dopiero się właściwie rozpoczęło. Napotykała ona, napotyka i napotykać będzie na wiele przeszkód i trudności. Litwini posiadają sporą grupę pracowników oświatowych, którzy pracują z poświęceniem, mimo, iż nie mają zapewnionego jutra. Tego jednak mało. Wielu rodziców rozumie potrzebę uczenia swych dzieci po litewsku i nie szczędzi wysiłków w tym kierunku. Jest jednak sporo Litwinów, którzyby uczyli dzieci po litewsku, gdyby nie było żadnych przeszkód. Ze względu na te przeszkody przystosowują się ci rodzice do okoliczności. Są nawet tacy, którzy powiadają:"Niech się dzieci uczą po polsku, gdyż po litewsku nauczają się same przez się". Dzisiaj litewską prywatną szkołę w Wileńszczyźnie utrzymać jest bardzo trudno.-

Wieloletnie doświadczenia w pracy literackiej i w działalności naukowej, a także w działalności społecznej i politycznej. W dziedzinie literatury i sztuki był wybitnym badaczem i krytykiem. W dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych był wybitnym badaczem i krytykiem. W dziedzinie literatury i sztuki był wybitnym badaczem i krytykiem. W dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych był wybitnym badaczem i krytykiem.

VIII. ŻYCIE LITWINOW I PRACA LITERACKA
W WILNIE

K r o n i k a .

W 1908 roku Litwinow wyjechał do Wilna, gdzie rozpoczął pracę w gimnazjum. W 1910 roku został przeniesiony do liceum. W 1912 roku został przeniesiony do gimnazjum. W 1914 roku został przeniesiony do liceum. W 1916 roku został przeniesiony do gimnazjum. W 1918 roku został przeniesiony do liceum.

W 1918 roku Litwinow został przeniesiony do liceum. W 1920 roku został przeniesiony do gimnazjum. W 1922 roku został przeniesiony do liceum. W 1924 roku został przeniesiony do gimnazjum. W 1926 roku został przeniesiony do liceum. W 1928 roku został przeniesiony do gimnazjum. W 1930 roku został przeniesiony do liceum. W 1932 roku został przeniesiony do gimnazjum. W 1934 roku został przeniesiony do liceum.